

8. พัฒนางานควบคุมโรคติดต่อทางสัมผัส (มือ เท้า ปาก)

1. สถานการณ์

ตารางที่ 1 สรุปจำนวนผู้ป่วยโรคมือเท้าปาก จังหวัดอุดรธานี ปี 2567 เทียบกับผู้ป่วยมีรายงาน 5 ปีย้อนหลัง

ลำดับ	ปี พ.ศ.	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	ตค.	พย.	ธค.	รวม
1	2562	12	7	3	4	2	26	70	62	79	28	15	1	309
2	2563	5	6	8	2	1	3	2	3	4	8	15	6	63
3	2564	4	2	5	1	0	1	1	1	0	1	0	0	16
4	2565	1	0	0	0	1	1	14	405	330	48	22	13	835
5	2566	26	24	29	9	15	24	51	44	78	31	12	19	362
6	Median	5	6	5	2	2	3	14	44	78	31	15	6	309
7	2567	22	19	12	6	9	8	11	22	24	18	0	0	151

ที่มา : โปรแกรม DDS กรมควบคุมโรค ข้อมูล ณ วันที่ 21 ตุลาคม 2567

สถานการณ์โรค Hand,foot and mouth disease จังหวัดอุดรธานี ปี พ.ศ.2567 พบผู้ป่วยจำนวน 151 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 33.65 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีรายงานผู้ป่วยเสียชีวิต พบผู้ป่วยสูงสุด 3 ลำดับแรก ในเดือนกันยายน จำนวน 24 ราย รองลงมาได้แก่ เดือนมกราคมและสิงหาคม จำนวน 22 ราย เมื่อเทียบกับค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี พบว่ามีจำนวนผู้ป่วยสูงกว่าค่ามัธยฐานตั้งแต่เดือนมกราคม - มิถุนายน 2567 และในตั้งแต่เดือนกรกฎาคม - ตุลาคม 2567 พบว่ามีแนวโน้มผู้ป่วยลดลงเมื่อเทียบกับค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคมือเท้าปาก จำแนกรายเดือน จังหวัดอุดรธานี ปี 2567

พื้นที่/เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
เมือง	6	4	0	1	0	2	1	2	3	2	0	0	21
ตรอน	7	2	1	2	1	1	1	0	1	1	0	0	17
ท่าปลา	1	0	1	1	0	1	0	2	1	2	0	0	9
น้ำปาด	0	6	0	0	0	0	0	2	2	5	0	0	15
ฟากท่า	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	3
บ้านโคก	1	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
พิชัย	1	3	3	1	5	3	6	10	5	1	0	0	38
ลับแล	4	3	2	1	3	0	1	3	2	6	0	0	25
ทองแสนขัน	1	0	2	0	0	0	1	3	10	1	0	0	18
รวม	22	19	12	6	9	8	11	22	24	18	0	0	151

ที่มา : โปรแกรม DDS กรมควบคุมโรค ข้อมูล ณ วันที่ 21 ตุลาคม 2567

อำเภอที่พบผู้ป่วยสูงสุดได้แก่ อำเภอพิชัย จำนวน 38 ราย รองลงมาคือ อำเภอลับแล, เมือง, ทองแสนขัน, ตรอน, น้ำปาด, ท่าปลา, บ้านโคก และฟากท่า จำนวนผู้ป่วยเท่ากับ 25, 21, 18, 17, 15, 9, 5 และ 3 ราย ตามลำดับ พบผู้ป่วยสูงสุดในเดือนกันยายน 2567

2. การดำเนินงาน/ผลการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาความร่วมมือของเครือข่ายในการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคมือ เท้า ปาก จังหวัดอุดรดิตถ์

1. พัฒนาระบบการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคมือ เท้า ปาก ในระดับพื้นที่

1.1 จัดทำหนังสือประสานและชี้แจงนโยบาย มาตรการ แนวทางการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคติดต่อในสถานศึกษา ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งการปฏิบัติระดับพื้นที่

1.2 ติดตามพื้นที่ (คปสอ.) ในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคมือ เท้า ปาก ในสถานศึกษาระดับอำเภอ

1.3 ดำเนินการประสานท้องถิ่น ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคมือ เท้า ปาก แบบบูรณาการ โดยเน้นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. พัฒนามาตรฐานศูนย์เด็กเล็กปลอดโรค

2.1 ขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับอำเภอ ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาลปลอดโรค ภายใต้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กเล็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562

2.2 ติดตาม กำกับ และสนับสนุนพื้นที่ ในการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาลปลอดโรค โดยเน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายและชุมชน

ผลการดำเนินงานกิจกรรม

1. มีเครือข่ายในการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคมือ เท้า ปาก

2. พื้นที่และเครือข่ายมีการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคติดต่อในสถานศึกษา และมีแผนปฏิบัติการบูรณาการการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคมือ เท้า ปาก ในสถานศึกษาระดับอำเภอ

3. มีการดำเนินงานและผ่านมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาลปลอดโรค ภายใต้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กเล็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ.2562

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบสื่อสารความเสี่ยงและประชาสัมพันธ์

1. สสจ.อุดรดิตถ์ ธรณรงค์ เผยแพร่ จัดหาสื่อและอุปกรณ์สนับสนุนให้กับพื้นที่ มีการประชาสัมพันธ์องค์ความรู้เรื่องโรคมือ เท้า ปาก ในศูนย์เด็กเล็กและสถานศึกษา

2. จัดทำหนังสือ/เอกสาร แจ้งสถานการณ์โรค และแจ้งเตือนภัยก่อนการเกิดโรคในแต่ละพื้นที่ หรือ เน้นในช่วงฤดูการระบาดของโรค

ผลการดำเนินงานตามกิจกรรม

1. มีช่องทางในการประชาสัมพันธ์โรคมือ เท้า ปาก ให้กับภาคีเครือข่ายในพื้นที่

2. พื้นที่มีการเตรียมความพร้อมรับการระบาดของโรคมือ เท้า ปาก ในศูนย์เด็กเล็กและสถานศึกษา

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลอัตราป่วยโรคมือเท้าปาก ปี พ.ศ.2567 และค่ามัธยฐานอัตราป่วยโรคมือเท้า ปาก 5 ปีย้อนหลัง

อำเภอ	2562	2563	2564	2565	2566	Median	2567
เมือง	50.53	7.22	0.69	103.45	42.48	42.48	14.39
ตรอน	74.73	5.54	2.97	121.80	77.24	74.73	50.50
ท่าปลา	70.23	8.78	6.94	175.92	64.81	64.81	20.83
น้ำปาด	128.84	42.95	5.52	317.20	148.94	128.84	41.37
ฟากท่า	40.48	13.49	0.00	318.02	35.34	35.34	21.20

อำเภอ	2562	2563	2564	2565	2566	Median	2567
บ้านโคก	55.73	20.90	6.96	883.60	208.72	55.73	34.79
พิชัย	54.36	15.53	9.33	181.20	98.59	54.36	50.63
ลับแล	79.97	22.60	1.83	142.50	91.34	79.97	45.67
ทองแสนขัน	88.38	6.09	0.00	210.54	105.27	88.38	57.42
อัตราป่วยรวม	66.67	13.59	3.57	186.07	80.67	66.67	33.65

ที่มา : โปรแกรม DDS กรมควบคุมโรค ข้อมูล ณ วันที่ 21 ตุลาคม 2567

จากตาราง พบว่า จังหวัดอุดรดิตถ์ ปี พ.ศ.2567 อัตราป่วยโรคมือเท้าปาก ลดลงร้อยละ 33.02 ซึ่งลดลงจากค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี เมื่อแยกข้อมูลอัตราป่วยโรคมือเท้าปาก เป็นรายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอมีอัตราป่วยโรคมือเท้าปาก ปี พ.ศ.2567 ลดลงเมื่อเทียบกับค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี

ตารางที่ 4 แสดงอัตราป่วยโรคมือเท้า ปาก ปีงบประมาณ 2567 ลดลงร้อยละ 25 เมื่อเทียบค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี

ตัวชี้วัดและเกณฑ์เป้าหมาย	ผลการประเมิน	1.พากทา	2.บ้านโคก	3.ทองแสนขัน	4.ตรอน	5.นาป่าด	6.ท่าปลา	7.ลับแล	8.พิชัย	9.เมือง	ปี 2567 (12 เดือน)	ปี 2566	ปี 2565	ปี 2564
1.อัตราป่วยโรคมือเท้า ปาก	มัธยฐาน	35.34	55.73	88.38	74.73	128.84	64.81	79.97	54.36	42.48	66.67	66.67	66.67	71.63
ลดลงร้อยละ 50	ผลงาน	21.20	34.79	54.42	50.50	41.37	20.83	45.67	50.63	14.39	33.65	54.95	184.06	0.88
เทียบกับค่ามัธยฐานย้อนหลัง5ปี	ร้อยละ	-40.01	-37.57	-35.03	-32.42	-67.89	-67.86	-42.89	-6.86	-66.13	-49.53	-17.58	84.06	-99.12

ที่มา : โปรแกรม DDS กรมควบคุมโรค ข้อมูล ณ วันที่ 21 ตุลาคม 2567

***หมายเหตุ เครื่องหมาย - (ติดลบ) หมายถึง ลดลง , เครื่องหมาย + (บวก) หมายถึง เพิ่มขึ้น

จากตาราง พบว่า จังหวัดอุดรดิตถ์ ปี พ.ศ.2567 อัตราป่วยโรคมือเท้าปาก ลดลงร้อยละ 49.53 ซึ่งลดลงจากค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี ผ่านเกณฑ์มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 เมื่อแยกเป็นรายอำเภอพบว่า ทุกอำเภอมีอัตราป่วยโรคมือเท้าปาก ลดลงจากค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี แต่มีอำเภอพิชัยอำเภอเดียวที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์เนื่องจากมีอัตราป่วยโรคมือเท้าปาก ลดลงเพียงร้อยละ 6.86

3. การวิเคราะห์ปัญหา และปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จ

- ปัญหาอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมาย

1. เมื่อมีผู้ป่วยเกิดขึ้นภายในศูนย์เด็กเล็กหรือสถานศึกษา จะทำให้เกิดการระบาดอย่างรวดเร็ว
2. พบว่าในปี 2566 ในช่วงเดือนสิงหาคม - ธันวาคม จำนวนผู้ป่วยสูงเกินค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี
3. ครูผู้ดูแลเด็ก ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่ายังไม่ได้รับการอบรมฟื้นฟูความรู้ในเรื่องของการเฝ้าระวังป้องกันโรคติดต่อภายในศูนย์เด็กเล็ก

- ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานสำเร็จ

1. ผู้บริหารทุกระดับให้ความสำคัญในการดำเนินงาน
2. การมีนโยบาย/มาตรการในการดำเนินงานของจังหวัดที่ชัดเจน
3. มีการกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอในทุกระดับ

4. แนวทางการแก้ไขปัญหา ปี 2567

ปัญหา และสาเหตุของปัญหา ปี 2567	แนวทางการแก้ไขปัญหา ปี 2568
1. เมื่อมีผู้ป่วยเกิดขึ้นภายในศูนย์เด็กเล็กหรือสถานศึกษา จะทำให้เกิดการระบาดอย่างรวดเร็ว	1.ขับเคลื่อนการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคมือ เท้า ปาก แบบบูรณาการ โดยเน้นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2.สนับสนุนพื้นที่ ในการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กและโรงเรียนอนุบาลปลอดโรค ภายใต้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กเล็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562
2. พบว่าในปี 2565 ในช่วงเดือนสิงหาคมถึง เดือนธันวาคม จำนวนผู้ป่วยสูงเกินค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี	3.ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และจัดทำหนังสือ/เอกสาร แจ้งสถานการณ์โรค และแจ้งเตือนภัยก่อนการเกิดโรคในแต่ละพื้นที่ หรือ เน้นในช่วงฤดูกาลระบาดของโรค (เดือนสิงหาคมถึงธันวาคม) เพื่อป้องกันการระบาดของโรคในช่วงระยะเวลานี้
3.ครูผู้ดูแลเด็ก ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ยังไม่ได้รับการอบรมฟื้นฟูความรู้ในเรื่องของการเฝ้าระวังป้องกันโรคติดต่อภายในศูนย์เด็กเล็ก	4.ในปีงบประมาณ 2568 ทางกรมควบคุมโรค ได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนออนไลน์ เรื่อง การเฝ้าระวังป้องกันโรคติดต่อภายในศูนย์เด็กเล็ก เพื่อพัฒนารและฟื้นฟูความรู้เรื่องโรคติดต่อให้กับครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์เด็กเล็ก และ สสจ. จะมีการประสานท้องถิ่นพร้อมจัดทำหนังสือประชาสัมพันธ์หลักสูตรเพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กเข้าเรียนออนไลน์ในหลักสูตรดังกล่าว

ผู้รับผิดชอบงาน

1. ชื่อ-สกุล นายพลิศวัชร์ เปลี่ยนอำรุง
ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
เบอร์โทรศัพท์ 092-264-1224
ID Line: gussojung

หัวหน้ากลุ่มงาน

2. ชื่อ-สกุล นายทรัสดี ก้อนอาทร
ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
เบอร์โทรศัพท์ 081-532-1631
ID Line: trussadee